

kongresser indrømmede kommissionerne en mere central placering. Man bør sikkert ogsaa være mere omhyggelig ved valget af de store emner; det er tvivlsomt om et valg, dikteret af ønsket om at stimulere til forskning, er helt saa frugtbart som et centralt emne, hvor en debat allerede er i gang. Men hovedproblemet er stadig, som det altid har været, at faa diskussionen samlet om det væsentlige. Tanken om paa forhaand at udpege eksperter til at indlede diskussionen forekommer bestikkende; forsøget i Wien faldt ikke heldigt ud, men det er vel værd at prøve endnu en gang.

Wienerkongressen udfordrede nok til kritik, men den var alligevel indholdsrig. Den var anlagt efter store linier, dens rapporter samlede og videreførte forskning fra mange felter, ofte i fremstillinger af blivende værdi. Rapporterne er kongressens basis og vejviser for den enkelte, og med lidt held og taalmodighed var det ikke vanskeligt at finde frem til de diskussioner, hvor man kunde opnaa det, der er det væsentlige for kongresserne: indsigt i synspunkter og stimulanter til udvidelse af ens egen historiske horisont.

Paa kongressens afsluttende møde modtog man indbydelse fra Sovjetunionen til at lade næste kongres afholde i Moskva 1970.

AKSEL E. CHRISTENSEN

INTERNATIONALE kongresser for økonomisk historie er en ret sen tilføjelse til kongressernes frodige familie; først i Stockholm i 1960 afholdtes i forbindelse med den almindelige internationale historikerkongres den første kongres for økonomisk historie. Initiativet blev fulgt op to år senere med en kongres i Aix-en-Provence, og 23.-27. august 1965 afholdtes i München den tredje internationale kongres for økonomisk historie. Under møder i forbindelse med denne kongres blev det fremtidige arbejde lagt i mere faste rammer, idet der stiftedes en Association Internationale d'Histoire Économique med tilslutning fra ca. 50 nationale og internationale videnskabelige institutioner og sammenslutninger. Det vedtoges at modtage en indbydelse fra University of Indiana, Bloomington, USA, til afholdelsen af den fjerde internationale kongres i august 1968, og at den femte internationale kongres skal afholdes i 1970 i forbindelse med den trettende internationale historikerkongres i Sovjetunionen.

Med omkring 500 tilmeldte deltagere bekræftedes endnu engang interessen for et internationalt samarbejde i denne disciplin. München kan vel endda ikke som kongresby kaldes særlig tillokkende, dog må det indrømmes, at der fra de tyske værter side var gjort et udmærket arbejde for at gøre rammen om kongressen så tiltalende som muligt. Derimod er det kun med visse begrænsninger, at man kan komplimentere kongressens franske sekretariat. Rapporter og bidrag var kun i undtagelsestilfælde rundsendt til deltagerne forud for kongressen, og endnu ved kongressens åbning var en del duplikeret materiale ikke ankommet; efter hvad der oplystes, fordi det sad fast i den tyske told. Ingen kan være i tvivl om de redaktionelle, administrative og økonomiske vanskeligheder, der er forbundet med udsendelsen af kongresmateriale. På den anden side må man fastslå, at det *kan* lade sig gøre, hvad f. eks. de almindelige internationale historikerkongresser beviser, og at en hurtig mangfoldiggørelse og fordeling af kongresmaterialet, selv i den mest skræbete form, mangedobler det faglige ud-

bytte af en kongres. Deltagerne må nu søge trøst i løftet om, at kongressens akter vil foreligge trykt, før de mødes næste gang.

Kongressen var opdelt i femten arbejdssektioner, hver under ledelse af en »convener«, der havde indkaldt foredrag og afhandlinger, og som eventuelt selv forelagde en samlet rapport for sektionen. Gennemført med omtanke var det en udmærket arbejdsplan, der gjorde det muligt at skabe balance mellem de formelle indlæg og den uformelle diskussion og at forfølge beslægtede problemer gennem flere dages arbejde. Meget afhang imidlertid af convenerens evne og vilje til at lægge en plan og overholde den. Flere af sektionerne overdængedes i den grad med formelle indlæg, at tiden til diskussion blev meget knap. Også til convenerens myndighed som ordstyrer stillede der i visse sektioner meget store krav.

Sektionernes arbejdsplaner viste stadig en overvægt til »historikernes økonomiske historie«, dog kunne man på flere felter konstatere nye strømninger, det gjaldt f. eks. den fremtrædende plads, man havde indrømmet demografien, og især den tydelige bestræbelse for at inddrage felter, der traditionelt opfattes som værende i det mindste på grænsen til den materielle folkekultur, som f. eks. sundhed og sygdom og byernes forsyning. Fra dansk side blev der deltaget aktivt i sektion 7 (professor Sv. Aa. Hansen og redaktør Aksel Lassen), sektion 8 (professor Rudi Thomsen) og sektion 13 (professor Kristof Glamann og amanuensis Niels Steensgaard).

Det er naturligvis ikke muligt for en enkelt at give en bedømmelse af arbejdet i alle sektionerne. Særlig tilfredshed syntes der at være med ødegårdssektionen, der blev ledet af professor LeGoff fra Paris, og befolkningssektionen, der blev ledet af professor Eversley fra Birmingham. Dyrkerne af handelshistoriens klassiske århundreder mødtes i sektion 5, Foretagendernes Struktur, der blev ledet af professor Kellenbenz fra Köln, og sektion 13, Den internationale Handels Instrumenter, hvor professor Glamann fra København var convener. Begge disse sektioner udmærkede sig ved en rimelig balance mellem formelle og uformelle indlæg. Fra den sidstnævnte sektion vil man ikke mindst huske den levende diskussion mellem tre af handelshistoriens „grand old men“, Lane, de Roover og Lopez.

NIELS STEENSGAARD

JYSKE SAMLINGER indleder sin æra under det nye navn Historie med en række metode-teoretiske afhandlinger (også udgivet separat under titlen »Historisk metode i forskning og undervisning« af Jysk Selskab for Historie, adr. Erhvervsarkivet, Vester allé 12, Århus C. Pris: 12 kr.). Det hænger dels sammen med, at den første nordiske fagkonference om historisk metodelære blev holdt i Århus 20.-24. juni 1965, dels med at den ene af initiativtagerne til konferencen var universitetslektor H. P. Clausen, der sammen med professor Ottar Dahl, Oslo, under den nordiske historikerkongres i Bergen i 1964 fik organiseret et samarbejde om studiet af og undervisningen i historisk metodelære ved nordiske universiteter.

I første omgang kunne man ikke lægge nogen snævrere ramme om konferencens arbejde, men det lykkedes alligevel et udvalg, bestående af Clausen, Ottar